



## รายงานสถานการณ์ศัตรูข้าว

วันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๙

กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืช  
กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย  
โทร. ๐๒-๙๕๕๑๕๑๔ โทรสาร ๐๒-๙๕๕๑๕๑๔



E-mail: Bio53@hotmail.com, doae\_pmd@hotmail.com

### ๑. สถานการณ์ศัตรูข้าว

พื้นที่ปลูกตามรายงานของสำนักงานเกษตรจังหวัด ณ วันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๙ จำนวน ๖๖ จังหวัด มีพื้นที่ปลูกข้าว ๖,๕๒๓,๙๕๐ ไร่ สถานการณ์ศัตรูข้าว ในสัปดาห์นี้

**เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล\*** พื้นที่ระบาด ๒๕ ไร่ ในข้าวอายุมากกว่า ๖๐ วัน จำนวน ๒๕ ไร่ (ลดลง ๒๘ ไร่) สัปดาห์ที่ผ่านมา โดยพบในพื้นที่ อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง

**โรคไหม้\*\*** ไม่มีพื้นที่การระบาด

### ๒. การดำเนินงานควบคุมการระบาด

สำนักงานเกษตรอำเภอกวนขนุน สำนักงานเกษตรจังหวัดพัทลุง และ ศทอ.สงขลา ได้ลงตรวจสอบพื้นที่ โดยมีการแนะนำให้ใช้เชื้อราบิวเวอเรียเพื่อป้องกันและกำจัดเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลในพื้นที่ระบาดและพื้นที่ใกล้เคียงใกล้เคียง

เจ้าหน้าที่กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืช กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย ลงพื้นที่ติดตามสถานการณ์ศัตรูข้าว ภายใต้โครงการกำหนดจุดเฝ้าระวังศัตรูพืช (แปลงติดตามสถานการณ์ข้าว) เพื่อตรวจสอบพื้นที่เสี่ยงต่อการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลและโรคไหม้ข้าว

ประชาสัมพันธ์แจ้งจังหวัดที่เคยพบการระบาดและพื้นที่เสี่ยงต่อการระบาด ๔๒ จังหวัด เตรียมความพร้อมในพื้นที่ระบาดซ้ำซากเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการระบาดขึ้นอีก โดยได้จัดทำแปลงติดตามสถานการณ์ทั้งหมดจำนวน ๘๐๙ แปลง ศจช.ในพื้นที่เสี่ยงเร่งผลิตรายชื่อราไตรโคเดอร์มา เชื้อราบิวเวอเรีย และรณรงค์ให้สมาชิก ศจช.ใช้ควบคุมศัตรูข้าวในทุกพื้นที่

### ๓. การคาดการณ์

สภาพอากาศจากกรมอุตุนิยมวิทยา ในช่วงระหว่างวันที่ ๒๐-๒๖ มกราคม ๒๕๕๙

**ภาคเหนือตอนล่าง** อุณหภูมิต่ำสุด ๒๐-๒๔ องศาเซลเซียส สูงสุด ๒๙-๓๔ องศาเซลเซียส มีฝนร้อยละ ๑๐-๒๐ ของพื้นที่

**ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ** อุณหภูมิต่ำสุด ๒๑-๒๔ องศาเซลเซียส สูงสุด ๓๒-๓๕ องศาเซลเซียส มีฝนร้อยละ ๒๐ - ๔๐ ของพื้นที่ ทางตอนล่าง

**ภาคกลาง** อุณหภูมิต่ำสุด ๒๓-๒๕ องศาเซลเซียส สูงสุด ๓๓-๓๕ องศาเซลเซียส มีฝนร้อยละ ๒๐-๓๐ ของพื้นที่

**ภาคใต้** อุณหภูมิต่ำสุด ๒๒-๒๕ องศาเซลเซียส สูงสุด ๓๒-๓๔ องศาเซลเซียส มีฝนร้อยละ ๒๐ - ๔๐ ของพื้นที่

ในช่วงนี้พื้นที่ที่ปลูกข้าวนาปรังของภาคเหนือตอนล่าง ข้าวอยู่ในระยะกล้าถึงแตกกอ สภาพอากาศเหมาะต่อการเกิดโรคไหม้ ภาคกลางข้าวอยู่ในระยะกล้าถึงแตกกอจนถึงตั้งท้อง สภาพอากาศเหมาะต่อการเกิดโรคไหม้ และบางพื้นที่สภาพอากาศเหมาะสมต่อการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล ขอให้เกษตรกรเฝ้าระวังและหมั่นออกสำรวจแปลงข้าวอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะในข้าวพันธุ์อ่อนแอ ปลูกหนาแน่น มีการใช้ปุ๋ยไนโตรเจนสูง พื้นที่ภาคใต้ข้าวอยู่ในระยะกล้าถึงออกรวง สภาพอากาศเหมาะต่อการเกิดโรคไหม้ และบางพื้นที่สภาพอากาศเหมาะต่อการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล โดยเฉพาะพื้นที่ที่เคยเกิดการระบาดของพื้นที่ใกล้เคียง อาจเกิดการระบาดซ้ำ ขอให้เกษตรกรหมั่นสำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ หากพบการระบาดของโรคไหม้หรือเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลให้แจ้งเจ้าหน้าที่ทันที เพื่อดำเนินการควบคุมศัตรูพืชดังกล่าวได้ทันสถานการณ์หรือดำเนินการควบคุมตามคำแนะนำวิชาการและให้คำแนะนำทางวิชาการต่อไป

## ๔. คำแนะนำในการควบคุมการระบาด

### ๔.๑ เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

๔.๑.๑. ปลุกข้าวพันธุ์ต้านทานเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล เช่น กข ๖ กข ๓๑ กข ๔๑ กข ๔๗ สุพรรณบุรี ๒ สุพรรณบุรี ๓ สุพรรณบุรี ๙๐ พิษณุโลก ๒ เป็นต้น และไม่ควรถูกพันธุ์เดียวกันเกิน ๔ ฤดูปลูก ควรปลูกสลับกันระหว่างพันธุ์ต้านทานสูงกับพันธุ์ทนทานหรือพันธุ์อ่อนแอปานกลาง โดยพิจารณาอายุเก็บเกี่ยวให้ใกล้เคียงกัน เพื่อลดความเสียหายเมื่อเกิดการระบาดรุนแรง

๒. สำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอทุกสัปดาห์ เพื่อนำองค์ประกอบต่าง ๆ ของระบบนิเวศในแปลงน่านำมาวิเคราะห์ และตัดสินใจด้วยตนเองในการจัดการแปลงจากสถานการณ์จริง

๓. ในแหล่งที่มีการระบาด และควบคุมระดับน้ำในนาได้ หลังปักดำหรือหว่าน ๒-๓ สัปดาห์จนถึงระยะตั้งท้อง ควบคุมน้ำในแปลงนาให้พอดีเปียก หรือมีน้ำเรี่ยผิวดินนาน ๗-๑๐ วัน แล้วปล่อยขังทิ้งไว้ให้แห้งสลับกันไป จะช่วยลดการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

๔. ใช้เชื้อราบิวเวอเรีย(เชื้อสด) อัตรา ๑ กิโลกรัม(๒ ถุง)/น้ำ ๒๐ ลิตร ควรฉีดพ่นในบริเวณที่พบเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลและควรฉีดพ่นในเวลาเย็น

### ในกรณีที่ต้องใช้สารเคมีในการกำจัดเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลแนะนำให้ใช้สารเคมี ดังนี้

๑.๑ ข้าวระยะกล้าถึงแตกกอ (อายุ ๓๐-๔๕ วัน)

- บูโพรเพซิน ๒๕ % WP ๑๐ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร
- บูโพรเพซิน ๑๐ % WP ๒๕ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร
- บูโพรเพซิน ๕ % WP + ไอโซโพรคาร์บ ๒๐ % WP ๕๐ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร

๒.๒ ข้าวระยะแตกกอเต็มที่

- อีโทเฟนพริกซ์ ๑๐ % EC ๒๐ ซีซี/น้ำ ๒๐ ลิตร
- อีโทเฟนพริกซ์ ๕ % EC ๔๐ ซีซี/น้ำ ๒๐ ลิตร
- คาร์โบซัลเฟน ๒๐ % EC ๑๑๐ ซีซี/น้ำ ๒๐ ลิตร
- ฟิโนบูคาร์บ ๕๐ % EC ๖๐ ซีซี/น้ำ ๒๐ ลิตร
- ไอโซโพรคาร์บ ๕๐ % WP ๖๐ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร

๓.๓ ข้าวระยะตั้งท้องถึงออกรวง

- ไดโนทีฟูแรน ๑๐ % WP ๑๕ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร
- ไทอะมิโทแซม ๒๕ % WG ๒ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร
- โคลไทอะนินดิน ๑๖ % ๖-๙ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร
- อิมิดาโคลพริด ๑๐ % SL ๑๕ ซีซี/น้ำ ๒๐ ลิตร
- อีทีโพรล ๑๐ % SC ๕๐ ซีซี/น้ำ ๒๐ ลิตร

### ๔.๒ โรคไหม้

๔.๒.๑. สำรวจแปลงนา อย่างสม่ำเสมอถ้าพบอาการของโรคไหม้ข้าวควรให้ปฏิบัติดังนี้

๔.๒.๑.๑ ใช้เชื้อบีเอส (บาซิลลัส ซับทีลิส) พ่นอัตราตามคำแนะนำในฉลาก

๔.๒.๑.๒ ใช้เชื้อไตรโครเดอร์มาอัตรา ๑ กก./น้ำ ๒๐๐ ลิตรพ่น

๔.๒.๒. ถ้ามีความจำเป็นให้ใช้สารเคมีพ่นเฉพาะจุดที่พบการระบาดเพื่อควบคุมไม่ให้เชื้อราแพร่กระจาย ขยายเป็นวงกว้างออกไป สำหรับสารเคมีที่ใช้ ได้แก่

- อิติเฟนฟอส ๕๐ เปอร์เซนต์ อีซี อัตรา ๒๐-๒๕ ซีซี ผสมน้ำ ๒๐ ลิตร
- บลาสติซิดิน-เอส ๒ เปอร์เซนต์ อีซี อัตรา ๒๐-๒๕ ซีซี ผสมน้ำ ๒๐ ลิตร
- ไตรไซโคราโซล ๗๕ เปอร์เซนต์ ดับบลิวพี อัตรา ๑๐-๑๖ กรัม ผสมน้ำ ๒๐ ลิตร

ควรพ่นในแปลงข้าวที่มีประวัติว่าเคยมีโรคระบาดมาก่อน การใช้สารเคมีพ่นซ้ำกันหลายครั้ง เชื้อราจะต้านทานสารเคมีหรือตัวยา ดังนั้น เพื่อป้องกันไม่ให้เชื้อราต้านทานสารเคมี จึงควรเลือกใช้สารเคมีบางชนิดพ่นสลับกัน ทั้งนี้ในการใช้สารเคมีควรใช้ด้วยความระมัดระวัง และคำนึงถึงความปลอดภัยต่อตัวผู้ใช้และสภาพแวดล้อม

๔.๒.๓. หวานเมล็ดพันธุ์ในอัตราที่เหมาะสม ๑๕ - ๒๐ กิโลกรัมต่อไร่ ควรแบ่งแปลงให้มีการถ่ายเทอากาศได้ดี

๔.๒.๔. คลุกเมล็ดพันธุ์ด้วยสารป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น ไตรไซคลาโซล คาซูกาไมซิน คาร์เบนดาซิม โพรคลอราซ อัตราตามคำแนะนำในฉลาก

---

หมายเหตุ จังหวัดที่มีข้อมูลพื้นที่ปลูกข้าว ๖๖ จังหวัด ๒,๓๓๔ ตำบล

\*จังหวัดที่มีรายงานข้อมูล ๖๖ จังหวัด ๗๘๘ ตำบล คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๗๑ และ ๓๓.๗๖ ตามลำดับ

จังหวัดที่ไม่มีรายงานข้อมูล ๑๑ จังหวัด ๑,๕๔๖ ตำบล คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๒๙ และ ๖๖.๒๔ ตามลำดับ

\*\*จังหวัดที่มีรายงานข้อมูล ๖๖ จังหวัด ๗๗๔ ตำบล คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๗๑ และ ๓๓.๑๖ ตามลำดับ

จังหวัดที่ไม่มีรายงานข้อมูล ๑๑ จังหวัด ๑,๕๖๐ ตำบล คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๑๘ และ ๖๖.๘๔ ตามลำดับ

รายละเอียดเพิ่มเติม ในรายงานสถานการณ์การระบาดของศัตรูพืช ทาง <http://www.doae.go.th/> หรือ <http://www.ppsf.doae.go.th/>



แผนภูมิแสดงการเปรียบเทียบการระบาดของโรคใหม่  
ระหว่างปี ๒๕๕๗/๒๕๕๘

